

Ruha és cipő a statisztikában

Mennyivel öltözünk jobban?

A harmadik ötéves terv előkészítése során figyelemre méltó felmérés készült a Könnyűipari Minisztériumban. Megvizsgálták, hogyan alakult az egy lakosra jutó ruházati cikkek termelése az utóbbi öt évben.

Hazánkban az egy lakosra jutó textiltermelés 1960-ban 32,6 négyzetméter volt. Ebből a pamutszövet 23,9, a len-kenderanyag 3,1, a gyapjúszövet 2,8, a selyem pedig ugyancsak 2,8 négyzetméter. Ez évben az egy lakosra jutó textilcikkek összértéke már meghaladja a 41 négyzetmétert. Ennek egy része azonban exportra kerül, ugyanakkor, bár jóval kisebb mértékben, de némi import is van. Pamutszövetből 6,5, len-kenderanyagból csaknem 1, gyapjúkelméből háromnegyed, selyemből pedig mintegy fél négyzetméterrel több jut egy lakosra, mint öt évvel ezelőtt. Kötöttárukból az ekkori 77 deka helyett 1 kiló 4 deka, „fejladag”, míg bőrcipőből 2,1 pár helyett két és fél pár

jut. A ruházati cikkek gyártó iparág termelése általában megfelel az ötéves terv előirányzatainak.

A felmérés lehetővé teszi a nemzetközi összehasonlítást is. A textilipar aránya, az iparban foglalkoztatottak létszámát figyelembe véve 1960-ban Magyarországon 10,7 százalék, az NSZK-ban 10 százalék, Franciaországban 9,8 százalék, az Egyesült Államokban pedig 5,5 százalék volt, s ez az arány azóta sem változott lényegesen.

A fejlett ipari országokkal történő összehasonlítás alapján a termelést tekintve a magyarországi átlag nem túl alacsony, a hazai felhasználás alakulása azonban már kedvezőtlenebb, mivel az export viszonylag nagyobb arányú, mint a többi országban. Más a helyzet a bőr lábbeliknél, ahol az egy lakosra jutó átlag eléri az európai szintet, körülbelül azonos az NSZK-val, s csupán Csehszlovákia előz meg bennünket.

Megkezdődött a lakóbizottságok választása

A társadalmi öngazgatás új fóruma — Államigazgatási feladatok — A tanács és a lakosság erősödő kapcsolata

A lakóbizottságok létrehozására, szervezésére és működésére a szegedi m. j. városi tanács **rendeletet alkotott**. A rendelettervezetet széles körben megvitatták, s ilyen módon abban **érvényt vesznek a lakosság észrevételei, javaslatai**. A társadalmi öngazgatásnak ezek a fórumai **tovább erősítik a kapcsolatot a lakosság és a tanács között**. A megalkotott tanácsrendelet **biztosítja** ehhez a törvényes feltételeket. A jó formához párosuló tartalmi, érdemi munka kétségtelenül **kovásztja** adja a lakosság egyre hatékonyabb közreműködésének a közügyek intézésében.

1

A lakóbizottságok választása megkezdődött. A rókusi iskolában hétfőn este népes lakógyűlésen választották meg a 30-as kerületi vá-

lasztóközterben az ötagú lakóbizottságot. A héten Rókuson újabb lakóbizottságokat választanak.

A népfront kerületi bizottságai és a kerületi tanácsok minden lakógyűlésre **időben meghívják** a lakosságot. Természetesen a lakógyűlésen alapsan körvonalazni kell a népfront képviselőjének a lakóbizottság feladatát, **jogkörét, s szerepét a társadalom életében**. A lakosság ennek ismeretében bizonyosan szívesen segíti a lakóbizottság tevékenységét, amely észrevételei, javaslatai alapján **közös, jó célért** munkálkodik, ami hasznos mind az egyéneknek, mind a kisebb és a nagyobb közösségnek.

2

A megválasztott lakóbizottságok munkálkodásukkal általában segítik, **előmozdítják** mind a városi tanács, mind a kerületi tanácsok államigazgatási és tömegszervezeti munkáját. Egyebek között szerepük erősíteni a szocialista együttélés szabályait; formálni az ingatlankezelő és a lakók közötti kapcsolatokat; óvni, védeni a köz vagyonát.

3

A lakóbizottság, amely szükség szerint, de legalább háromhavonként tartja üléseit, foglalkozik a lakók közötti nézeteltérésekkel; a házfelügyelő és a bérlők szocialista együttélést érintő magatartásával stb. Az állami lakóházaknál az ingatlankezelő vállalat köteles a lakóbizottság véleményét kérni a fejlesztési és fenntartási munkákról. A lakóbizottság működése **kiterjed** a szövetkezeti és a magánházakra is. E területeken azonban működése e körülményekhez igazodik.

A lakóbizottság **jó támogatást nyújthat** a népfront és a tanács aktivistáinak a társadalmi munkák szervezésében, lebonyolításában is.

4

A város egész területén **november végére** fejeződik be a lakóbizottságok választása. Január 1-től kezdve a rendeletben **előírt joguk** több olyan feladatot végezni, ami a kerületi tanácsok igazgatási osztályainak hatáskörébe tartozott. Különféle egyszerűbb hatósági bizonyítványokat, igazolásokat adnak majd ki. Január 1-től e munka végzéséhez minden lakóbizottságnak **pecsétje** is lesz. A kiadott igazolásokat az ország egész területén **hivatalos iratként** kötelesek a hatóságok elfogadni.

A lakóbizottság az állampolgároknak hatósági igazolást adhat ki a családi pótlék igényléséhez; betegség esetén járó társadalombiztosítási szolgáltatások intézéséhez; kórházi ápolás esetén 80 százalékos táppénz igényléséhez, annak igazolására, hogy az igény jogosultnak saját háztartásában eltartásra szoruló hozzátartozói vannak; gyermekápolási táppénz igényléséhez, ha a dolgozó anya beteg gyermekének ápolásáról gondoskodni nem tud. Igazolásokat ad a lakóbizottság — egyebek között — az öregségi, rokkantsági nyugdíj igényléséhez; különéleki díj megkapásához a nőtlen, illetve hajadon dolgozó részére annak igazolására, hogy kere-

Főlemelték a traktorosok éjszakai pótdíját

A rendkívüli őszi okozta érési eltolódások, s a nehéz munkakörülmények szükségessé teszik, hogy — a betakarítási és szántás-vetési munkák meggyorsítása érdekében — a következő hetekben minél több erőgépet üzemeltessenek a gazdaságok kettős műszakban. Kivánatos, hogy azokat a traktorokat, amelyek nappal a betakarításban, a szállításon, vagy a silózásnál dolgoznak, éjszakra irányítsák át szántani. Minden munkára alkalmas órákat használnak ki a gépesített brigádok, hogy a még kint levő terményeket jó időben, s a lehető legkisebb veszteséggel betakaríthassák, valamint, hogy az ősi gabonafélék vetőmagját október végéig mindenütt földbe tegyék.

A kettős műszak jobb megszervezésére, illetve a gépezetnek anyagi érdekeltetésének fokozására a Földművelésügyi Minisztérium megtervezte a szükséges intézkedéseket. Az állami gazdaságokban és a géppalloságokban az éjszakai műszak eddig 10 százalékos pótdíját 50 százalékra emelték; tehát a második műszakra vállalkozó traktorosok az eddigi éjszakai munkabérénel 40 százalékkal, a nappali műszak bérénel pedig — azonos teljesítmények esetén — 50 százalékkal kereshetnek többet. A megnövelt éjszakai bérpótlék kifizetésére azonban csak azokban a gazdaságokban kerülhet sor, ahol a rendelkezésre álló gépekkel a nappali műszaknormákat teljesítették.

M. S.

Kisboldogasszony napján

Szombat délelőtt. A templom előtti téren állítgatják a sátrakat. Bazárosok, szentképárusok, pecsenyesütögetők. A Kossuth utcán, a soron a mézeskalácsos mellett jótörkü férfi kiabál:

— Halló, itt a Kati néni kontyigazdója! For-rint a similabada! Ne tolakodjunk, kérem.

A téren harsányan szól a hangszóró:

— Kedves híveink! Közeljünk a búcsú délutáni és vasárnapi programját... — Aztán: — Felhívjuk kedves híveink figyelmét a tűzrendészeti szabályok betartására. A pajtákban és istállókban a szalmán ne dohányozzanak, égő cigarettát ne dobjanak el.

1955-ben leégett egy ház-sor.

S jönnek a vendégek. Mária-képekkel, zászlókkal, keresztel, éneklő emberekkel. A volt rendházfőnök — ősz, szakállas öregúr — Dunávia motorkerékpáron. Ekhöz szekerek, műanyag virágutánzatokkal díszítve.

Fodor István máriapócsi esperessel beszélgetek. — A választástörténet szerint 1696-ban volt itt az első „képkönyvezés”. Azt a képet Bécsbe, a Szent István templomba vitték, de Kassán másolatot készítettek róla, s azt őrizték itt. 1731-ben kezdték építeni a jelenlegi templomot és a rendházat, s 1756-ban fejezték be. De már korábban is búcsújáró hely volt Máriapócs.

Szobájában — szerzetesi cella lehetett valaha — televízió, divatos bútorok, telefon. Nyolc éve megyei tanácsost. Aktív munkása a népfrontnak, a papi békebizottság alelnöke.

Negyvenhat vendége érkezett. — Külföldi paptársaim, különösen a nyugatiak, kétkedve és hitetlenül néznek rám, amikor mondom nekik, hogy az államtól rendes havi fizetést, SZTK-t kapok.

És folyik a búcsú. A temető mellett öt körhintát állítottak fel. Céllovölde, bántóan üvöltő hangszóró, táncdalok — fantáziátlan városliget. Odébb, egy sírdombon, Beatles-fri-zurás fiú ölelkezik egy lány-nal. Még beljebb:

— Makkot! Most adut! Két hívő csoport — fekete ünneplőruhák, fehér ingek — elszegődött az „ördög profétájának”, „Marina, Marina...” Szőke lánynak küldi egy fiú.

A Kossuth utcán mérik a búcsús töltött káposztát. A téren lacikonyhák füstje, fagyaltatózó gyerekek, enni vágyó felnőttek.

A pesti Ecclesia szövetkezet alkalmi árusa, Tóbiás

Tibor Opel-Recorddal érkezett.

— Gyenge búcsú. Árultam már itt harminczet is, de most gyenge. Jó üzlet külföldben, nyolc százalékot kapok. Leszámítva, amit el-emelnek. Tömeg, benyúl egy kéz, aztán vagy észreveszem, vagy nem... Tavaly még imakönyvet is loptak.

Az asztalon aranyszínű Krisztus, gyöngyházkeresztre feszítve.

— Utánzat. Műanyag ez, nem gyöngyház. Nem valódi.

Tavaly, a szeptemberi búcsún 28 ezren áldoztak. Most Kisboldogasszonykor a negyedrészre, szeptemberben annyian sem jöttek. Koldusok. A templom előtt tizenegy ül, máshol még ugyanannyi. Algács Albert a temető kapujában. 78 éves, nem tud dolgozni.

Havi 150 forint segélyt kap rendszeresen — mondja Gárdos Péter pócsi tanácselnök.

Klein Tibornak térdből hiányzik mindkét lába. Egy vak ember harmonikázik, s rekedten énekel.

Jézus ezerszer visszafizeti.

Éjszakára a tömeg pajtákba, istállóba húzódik. A Mária-oltár előtt idős asszonyok énekelnek.

„Könyörögj érettünk...”

Fiatall pap. Reverendája fölé acélkék orkánt öltött, lábára divatos sarut.

Ötvenes asszony csúszik térdén a templom falánál. Arca, mint a viasz. Mintha most ébredne mákonyos álmából.

„Áldott vagy te az asszonyok között...”

Béna jobbú ember vet keresztet ép kezével. Sánta

„Szentmisét itt jegyeztessünk!”

A korlátok ellen

ELŐADÁS A SZABADALMAK ÉS ÚJÍTÁSOK HASZNOSÍTÁSÁRÓL

Hétből hét hangzanak el újításokról, találmányokról tudományos előadások az MTESE-ben. A Magyar Elméleti Tudományos Egyesület szegedi csoportja érdekes és közzérdeklő tudnivalók közvetítésére vállalkozott a rendezéssel. A harmadik előadást Endrész Józsefné, az Országos Találmányi Hivatal újítási és találmányi osztályának főelőadója tartotta tegnap, kedden a szabadalmak és újítások hasznosításáról.

1963-ban az újítókezdeményezések mintegy 40 százaléka jutott el hazánkban a megvalósulásig. 1964-ben ez a szám 54 százalékra emelkedett. Ezzel az emelkedéssel azonban még korántsem lehetünk elégedettek.

Az újítások, találmányok értékesítése, sajnos, a legtöbb esetben nem megfelelő, a lehetőségek messze meghaladják a hasznosítás eddigi mértékét. A hiba főként a módszerekben van, amelyek általában nem biztosítják a tervszerű bevezetést. Ezért örvendetes olyan törekvésekkel találkozni, mint amelyek most honosodnak meg a Könnyűipari, a Földművelésügyi, és részben a Kohó- és Gépipari Minisztérium szakterületein. Itt a már kikísérletezett és megvalósítandó javaslatokat a **műszaki fejlesztési tervekben is előírják**. A negatív vonások leküzdésére határozottan meg kellene határozni a fenti megoldás, kívánatos hát, hogy ezt a tendenciát mások is kövessék.

A megvalósulást sokszor **szubjektív tényezők befolyásolják**, a témák sokasága módok ad rá, hogy ki-ki a számára legkedvesebb foglalkozzon, ugyanakkor természetesen háttérbe szorul a többi, köztük igen gyakran a fontosabbak.

Hazánkban működő mintegy 150 kutatócsoport 8—10 ezer témával foglalkozik egy-egy szűzre; de ugyanez a helyzet kisebb szintekre vetítve is. A vállalati terv összeállításánál is gyakran a kelleltnél több téma szerepel, a mérlegelés hiánya pedig az erők megosztásához, szétforgácsolásához vezet. A jövőben éppen ezért **koncentrálni kell a legaktuálisabb, legsürgősebb kérdésekre**, azokat viszont nagy

alapoossággal, részletekben kell kidolgozni.

A találmány szó — bármilyen nagynak is hat valamennyiünk szemében — sokszor kicsiny, de fontos dolgokat jelöl, gyakran csak részleteket. A tapasztalat azt mutatja, hogy általában azok valósulnak meg hamarabb, amelyek önmagukban teljes egészet alkotnak, illetve, ha magának a kivitelező vállalat dolgozóinak találmányáról van szó.

Népgazdaságunk nagy kérdése, miért torpan meg egy-egy többre hivatott találmány olykor a gyárkapuban, miért nem veszik át mások is, miért nem sikerül maradéktalanul érvényt szerezni a széles körű elterjesztést célzó rendelkezésnek. A korlátokat igen gyakran helyi adottságok jelentik, ha ugyanis az átültetés kisebb módosításokat igényel, egyes szakemberek azonnal „eladják” a témát, nem foglalkoznak az átforgácsolással. **Az mondani, hogy nem alkalmazható, mindig könnyebb, mint az alkalmazás gondjait vállalni**, az ilyen szemlélet nem egyszer okoz kárt a népgazdaságnak.

A nagy fontosságú ügy megkívánná, hogy a találmányok, újítások elterjesztésével külön központi szerv foglalkozzék. Ma még ilyen nincs, s a minisztériumok megbízottai — egy-egy személy — nem tudják, nem is tudhatják megfelelően betölteni ezt a szerepet.

A hazai szabadalmak külföldi hasznosítása szintén nagy lehetőségeket tartalmaz. Ezek feltárása folyamatban van, de még további erőfeszítéseket kell tenni a szellemi export olykor nehézkes mechanizmusának felgyorsítására, fejlesztésére.